

Foto: Fairtrade Česko a Slovensko

Oast šokolaaditahvlini: kohvi ja kakao kohaldamisala EUDRis

FAIRTRADE

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Mikro-, väike- ja keskmise suurusega ning suurtele kauplejatele ja ettevõtjatele

Viimane uuendus: 20.4.2026

EUDRi kohaldamisala

ELi raadamisvabade toodete määruse (EUDR) eesmärk on tagada, et ELi turule lastud, turul kättesaadavaks tehtud või turult eksporditud asjaomased saadused ja tooted on raadamisvabad, toodetud kooskõlas tootjariigi asjakohaste õigusaktidega ja on hõlmatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga.

See juhend on koostatud **kohvi- ja kakaotööstusega** seotud ettevõtetele, et selgitada, millised tooted kuuluvad EUDRi kohaldamisalasse. Juhises antakse praktilisi näpunäiteid saaduste vormide, tuletatud toodete, tollikoodide ja võimalike piiripealsete juhtumite kohta, et toetada täpseid vastavushindamisi ning hoolsuskohustuse täitmise rakendamist.

EUDRi kohaldamisalasse kuuluvate toodete alused

EUDRi järgi on kohv ja kakao selgesõnaliselt loetletud kohaldamisalasse kuuluvate saadustena, millest saadud toodete nimekiri on esitatud määruse I lisas.

Toode on EUDRi järgi asjaomane, kui selle kohaldamisala määratakse kindlaks järgmistel alustel:

- selles sisalduv saadus (nt kakao või kohv)
- selle klassifikatsioon HS-koodi alusel, mis on sätestatud I lisas.

EUDRi I lisas on teatavatel HS-koodidel eesliide „ex“.
Eesliide „ex“ tähendab, et EUDRi kohaldamisalasse kuuluvad vaid osa selle HS/CN-koodiga hõlmatud toodetest – täpsemalt need tooted, mis sisaldavad EUDRi asjaomast toorainet või on sellest saadud.

Praktilised sammud toodete kohaldamisala määramiseks:

1. Kaardistage kõik kakao- ja kohvitooted, mida ELi turule lastakse või turult eksporditakse.
2. Tuvastage lõplik HS-kood, mida kasutatakse tollideklaratsioonil
3. Võrrelge andmeid EUDRi I lisaga.
4. Dokumenteerige kohaldamisala määramise otsused ja eeldused.
5. Vaadake kohaldamisala üle kord aastas või juhul, kui tooted või nende klassifikatsioon muutuvad.

Näide: ex 1806 – šokolaad jm kakaod sisaldavad toiduained

HS-kood 1806 võib hõlmata väga erinevaid tooteid, näiteks:

- šokolaadibatoonid ja -tahvlid;
- kakaod sisaldavad pralineed ja kondiitritooted;
- kakaopõhised võided;
- toiduained, mille kakaosisaldus on väga väike.

Tähistuse „ex“ tõttu kuuluvad EUDRi kohaldamisalasse **ainult need CN-koodi 1806 alla kuuluvad tooted, mis sisaldavad tegelikult kakaod.**

Järeldused:

- Koodi 1806 alla kuuluvad tooted, mis ei sisalda kakaod, jäävad kohaldamisalast välja.
- Mitmest koostisosast koosnevate toodete puhul (nt piima, suhkru ja pähklitega šokolaad) kohaldatakse EUDRi hoolsuskohustust üksnes kakaokomponendi suhtes.
- Kui kasutatakse erineva päritoluga kakaod, peab hoolsuskohustus hõlmama **kõiki** toote valmistamisse panustanud kakaod tootvaid maatükke.

EUDRi kohaldamisalasse kuuluvad tooted – kakao

Kakao on üks peamisi ELi raadamisvabade toodete määrusega hõlmatud saadusi. Ettevõtjad, kes lasevad kakaod ja sellest saadud tooteid ELi turule või ekspordivad neid EList, **peavad tagama, et tooted on raadamisvabad, toodetud seaduslikult ja nende päritolu on jälgitav.**

EUDRiga hõlmatud kakaotooted (HS 1801–1806)

- Kakaooad, terved või purustatud, toored või röstitud (HS 1801)
- Kakaoubade kestad, kelmed jms kakaojäägid (HS 1802)
- Kakaopasta, rasvatustatud või rasvatustamata (HS 1803)
- Kakaovõi, -rasv ja -õli (sh kakaovõipõhised kosmeetika- või farmaatsiatooted, kui vastav klassifikatsioon kehtib) (HS 1804)
- Kakaopulber, suhkru või muu magusainelisandita (HS 1805)
- Šokolaad jm kakaod sisaldavad toiduained (kui need on I lisas loetletud) (HS 1806)

Kohaldamisalast välja jäävad kakaotooted (näited)

- Pagaritooted, nt küpsised, koogid või vahvlid, kus kakao on vaid koostisosa, kuid toode klassifitseeritakse teravilja-/küpsetiste rubriiki (HS 1905)
- Piimatooted, nt šokolaadimaitseline piim (HS 0403 / HS 2106, sõltuvalt koostisest ja klassifikatsioonist)
- Kakaovõid sisaldavad kosmeetikatooted (nt losjoonid, kreemid, huulepalsamid), mis klassifitseeritakse kosmeetika rubriiki (HS 3304 või 3307)

Kohaldamisalasse kuuluvad ainult need tooted, mis on selgesõnaliselt loetletud I lisa HS-koodide all. Kakaod sisaldavad tooted kuuluvad kohaldamisalasse üksnes juhul, kui nende HS-kood on I lisas loetletud.

Foto: Fairtrade Česko a Slovensko

Piiripealse toote näide: valge šokolaad ja EUDRi kohaldamisala*

Valge šokolaad on tüüpiline EUDRi kohaldamisala piiripealne juhtum ja illustreerib HS-koodipõhise kohaldamisala määramise olulisust. Tooraine seisukohast ei sisalda valge šokolaad kakaomassi ega kakaopulbrit, kuid see sisaldab tavaliselt kakaovõid. Kakaovõi on kakaost saadud toode ja on EUDRi I lisas selgesõnaliselt loetletud (nt HS 1804).

Siiski ei määra EUDRi kohaldatavust mitte koostisosade loetelu, vaid lõplik HS-kood, mille alusel lastakse toode ELi turule või tehakse seal kättesaadavaks.

Praktikas võib valget šokolaadi klassifitseerida erinevate HS-koodide alla, eelkõige:

- HS 1806 – šokolaad jm kakaod sisaldavad toiduained
  - I lisas loetletud kui „ex 1806“. Kui valge šokolaad klassifitseeritakse HS-koodi 1806 alla, kuulub see EUDRi kohaldamisalasse, kuna see sisaldab kakaost saadud koostisosa (kakaovõi).
- HS 1704 – Suhkrukondiitritooted, mis ei sisalda kakaod
  - Ei ole I lisas loetletud. Kui valge šokolaad klassifitseeritakse HS-koodi 1704 alla, jääb see EUDRi kohaldamisalast välja, isegi kui retseptis kasutatakse kakaovõid.

Järeldused:

- Valge šokolaad ei kuulu automaatselt EUDRi kohaldamisalasse.
- Kohaldamisala sõltub lõpptoote tolliklassifikatsioonist, mitte üksnes kakaovõi sisaldusest.
- Kui kohaldub „ex“ tähistusega HS-kood, kehtivad EUDRi hoolsuskohustuse nõuded üksnes kakaokomponendi suhtes (st kakaovõi). Ettevõtjatel soovitatakse tungivalt kontrollida ja dokumenteerida kohaldatavat HS-koodi (nt sisemise tollieksperti või siduva tariifiinformatsiooni abil) ning säilitada kirjalik põhjendus kohaldamisala hindamise kohta.

*Praktiline näide – üksnes teadmiseks. Tegelik tulemus sõltub lõpptoote tolliklassifikatsioonist igal konkreetsel juhul.

Lisainfo:
Fairtrade'i kakao riskikaart,
Fairtrade'i mõju platvorm

Lisa juhised:
Kakao ja kohv,
Töötleja/tootja,
VKEdest kauplejate kohustused
Otsustusloogika skeem e. protsessiskeem

EUDRi kohaldamisalasse kuuluvad tooted – kohv

Kohv on ülemaailmselt kaubeldav laiatarbekaup ja ELi raadamisvabade toodete määruse kohaselt ka üks kõrge prioriteediga saadustest. **Ettevõtted, kes lasevad EUDRi kohaldamisalasse kuuluvaid kohvitooteid ELi turule või ekspordivad neid, peavad tõendama, et tooted on raadamisvabad, toodetud seaduslikult ja nende päritolu on jälgitav.**

EUDRiga hõlmatud kohvitooted (HS 0901)

- Kohvikirsid (HS 0901 – kohv, röstitud või röstimata, kofeiiniga või ilma, hõlmab sõltuvalt klassifitseerimiskorrast ka kohvi töötlemata kujul)
- Rohelised (röstimata) ja röstitud kohvioad (HS 0901)
- Kofeiinivaba kohv (HS 0901)
- Kohviubade kestad ja koored (HS 0901)
- Ükskõik mis vahekorras kohvi sisaldavad kohviasendajad (HS 0901 või asjaomased alamrubriigid sõltuvalt valmistamisviisist ja kasutusotstarbest)

Kohaldamisalast välja jäävad kohvitooted (näited)

- Tugevalt töödeldud toiduained, mille HS-kood ei ole määratletud (nt lahustuv kohv HS-koodi 2101 all)
- Tooted, mille puhul kasutatakse kohvi üksnes maitseainena, jäävad kohaldamisalast välja, kui HS-kood ei ole loetletud

Kohaldamisalasse kuuluvad ainult I lisas loetletud HS-koodid. Ettevõtjad peavad kohaldamisala kindlaks tegema tolliklassifikatsiooni alusel, mitte ainult koostisosade loetelu põhjal.

Olulised tähelepanekud

On tungivalt soovitatav kontrollida ja dokumenteerida kohaldatavat HS-koodi (nt sisemise tollieksperti abil või siduva tariifiinformatsiooni abil) ning säilitada kirjalik põhjendus kohaldamisala hindamise kohta.

Kakao- ja kohviettevõtjad puutuvad sageli kokku järgmiste probleemidega:

- Eeldatakse, et kõik šokolaadi või kohvi sisaldavad tooted kuuluvad automaatselt EUDRi kohaldamisalasse
- Toote koostise muutmise või ümberklassifitseerimise järel jäetakse kohaldamisala uuesti hindamata
- Kasutatakse valesid või aegunud HS-koode
- Ekstrakte, kõrvalsaadusi ja jäätmeid käsitletakse kohaldamisalast välja jäävatena ilma kontrollimata

Soovitame tungivalt korrapäraselt konsulteerida tollieksperditega.

Piiripealne näide: maitsestatud lahustuv kohv ja EUDRi kohaldamisala*

Maitsestatud lahustuv kohv on EUDRi kohaldamisala seisukohalt oluline piiripealne juhtum, mis näitlikustab, kuidas kohaldamisala määratakse HS-koodi klassifikatsiooni, mitte üksnes koostisosade põhjal. Tooraine vaatenurgast on lahustuv kohv saadud kohviubadest – EUDRi kohaldamisalasse kuuluvast saadusest (nt HS 0901). Isegi kui tootele lisatakse selliseid koostisosi nagu suhkur, lõhna- ja maitseained või piimapulber, võib see siiski sisaldada määruse tähenduses olulist kohvikomponenti.

EUDRi kohaldatavust ei määra aga mitte kohvi olemasolu, vaid HS-kood, mille alusel lõpptoode ELi turule lastakse või seal kättesaadavaks tehakse. Praktikas võivad maitsestatud või segatud lahustuvad kohvitooted kuuluda erinevate HS-koodide alla, eelkõige:

- HS 2101 – kohviekstraktid, -essentsid ja -kontsentraadid
- Loetletud EUDRi I lisas. Kui maitsestatud lahustuv kohv on klassifitseeritud HS-koodi 2101 alla, kuulub see kohaldamisalasse isegi juhul, kui sellele on lisatud muid koostisosi. Sellisel juhul kohaldub hoolsuskohustus kohvikomponendi suhtes.
- HS 2106 – mujal nimetamata toidukaubad
- Ei ole I lisas loetletud. Kui liittoode (nt valmissegatud kolm-ühes kohv suhkru ja piimapulbriga) on klassifitseeritud HS-koodi 2106 alla, jäetakse see üldjuhul EUDRi kohaldamisalast välja, hoolimata kohvi sisalduse olemasolust.

Järeldused:
Maitsestatud või liitkohvitooted ei kuulu automaatselt EUDRi kohaldamisalasse.
Kohaldamisala sõltub lõpptoote tolliklassifikatsioonist, mitte üksnes kohvi sisaldusest.
Kui kohaldub „ex" tähistusega kood, kehtivad EUDRi hoolsuskohustuse nõuded üksnes toote kohvikomponendi suhtes.

Olulised märkmed kohvi- ja kakaoettevõtjate

- Mitmest koostisosast koosnevaid tooteid (nt pähklite või piimatoodetega šokolaadibatoonid) tuleb hinnata lõpptoote HS-koodi tasandil.
- Isegi madala kakao- või kohvisisaldusega tooted võivad kuuluda kohaldamisalasse, kui lõpptoote HS-kood on I lisas loetletud.
- Kõrvalsaadused ja jäätmevood võivad samuti kuuluda kohaldamisalasse, kui nende töötlemise käigus kasutatud materjal ei olnud jäätme staatuses ning vastav toode on I lisaga hõlmatud.

*Praktiline näide – üksnes teadmiseks. Tegelik tulemus sõltub lõpptoote tolliklassifikatsioonist igal konkreetsel juhul.